

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (16 годин)

Практичне заняття №1

Поняття як результат глибокого пізнання предметів і явищ.

1. Ознаки поняття.
2. Обсяг і зміст поняття.
3. Визначення.
4. Класифікація.
5. Операції над поняттями.
6. Використання логічних прийомів при розкритті понять.
7. Використання різних видів понять у текстах. Відношення між поняттями.

Контрольні запитання:

1. Чим відрізняється поняття від слова?
2. Перерахуйте види понять.
3. Які відношення можуть виникнути серед сумісних понять?

Завдання:

1. Наведіть приклади понять, що виражаються одним словом, і поняття, які виражені двома і більше словами.
2. Наведіть 3 слова, що виражають одне і те ж поняття. Введіть їх у текст.
3. Назвіть обсяг таких понять: текст, слово, факт, студент.

Література

1. Ивин А.А. Логика для журналистов. – М., 2002.
2. Жеребкин В.Е. Логика. – Х., 1968.
3. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. - М., 1981.
4. Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник. 2-е изд. - М., 1975.
5. Солганик Г.Я. От слова к тексту. – М., 1993
6. Фреге Г. Логические исследования. – Томск, 1997.

Практичне заняття №2

Судження

1. Природа суджень.
2. Речення як форма вираження судження. Структура судження.
3. Типологія суджень.
4. Відношення між судженнями.
5. Побудова логічно неправильних суджень.
6. Згортання суджень.

Контрольні запитання:

1. Із яких компонентів складається судження?
2. Назвіть різницю між судженням та реченням.
3. Які бувають судження за типом логічних відношень?

Завдання:

1. Визначіть, скільки суджень у реченні. Знайдіть суб'єкт, предикат і зв'язку в судженнях: *Публіка – це той інструмент, на якому грає оратор, але це живий інструмент, який виявляє зі свого боку свою активність (Е.Лабуле).*

2. Які із наступних суджень є кон'юнктивними, які диз'юнктивними, вкажіть вид диз'юнкції:

Пушкін прекрасно знав, що він геніальний. Проте в нього було достатньо розуму й обережності, аби нікому про це не говорити (О.Грін про Пушкіна). У чому полягає мистецтво промов: вони не повинні бути ні довгими, ні короткими, але в міру (Платон).

Література

- 1.Ивин А.А. Логика для журналистов. – М., 2002.
- 2.Жеребкин В.Е. Логика. – Х., 1968.
- 3.Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник. 2-е изд. - М., 1975.
- 4.Выготский Л.С. Мышление и речь: Собр. соч. в 6-ти т. – М., 1982.
5. Тертычный А.А. Логическая культура журналиста: учебное пособие для вузов. – М.: ВК. – 2006. – 404 с.

Практичне заняття №3

Закони логіки

1. Загальна характеристика законів логіки.
2. Закон тотожності.
3. Закон суперечностей.
4. Закон виключення третього.
5. Закон достатнього обґрунтування.
6. Логічні закони як тавтології.
7. Використання законів логіки при аналізі текстів

Контрольні запитання:

1. Які існують основні закони формальної логіки.
2. Дайте визначення закону тотожності.
3. До яких суджень можна застосувати всякий формально-логічний закон?

Завдання:

1. Знайти приклади порушення законів логіки в регіональній пресі.
2. Законспектувати із підручника Капелюшного А.О. «Редагування в засобах масової інформації» - «Логічні засади редагування».
3. Виявіть алогізм, який міститься у словах персонажа повісті М.В. Гоголя «Вій» .

А я знаю, почему пропал он: оттого, что побоялся. А если бы не боялся, то бы ведьма ничего не могла с ним сделать. Нужно только, перекрестившись, плюнуть на самый хвост ей, то и ничего не будет. Я знаю уже все это. Ведь у нас в Киеве все бабы, которые сидят на базаре, – все ведьмы.

Література

- 1.Ивин А.А. Логика для журналистов. – М., 2002.
- 2.Жеребкин В.Е. Логика. – Х., 1968.
- 3.Кайберг Г. Вероятность и индуктивная логика. – М., 1978.
- 4.Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник. 2-е изд. - М., 1975.
- 5.Свинцов В.И. Смысловый анализ и обработка текста. - М., 1970.
- 6.Тертычный А.А. Логическая культура журналиста: учебное пособие для вузов. – М.: ВК. – 2006. – 404 с.

Практичне заняття №4

Умовивід

1. Загальне поняття про умовивід.
2. Силогізм.
3. Умовиводи зі складними судженнями.
4. Умовиводи з атрибутивних і реляційних суджень.
5. Умовний умовивід.
6. Функціонування умовних умовиводів у журналістських текстах.
7. Доведення, його структура.
8. Види доведень.
9. Заперечення. Правильність побудови доведень і заперечень у текстах.
10. Помилки при доведенні. Софізми.

Контрольні запитання:

1. Які існують типи умовиводів?
2. Схарактеризуйте використання методів доведень та заперечень у науковій практиці.

Завдання:

1. Із різних текстів дібрати по 2 приклади доведень та заперечень.
2. Знайдіть у медіа-текстах приклади порушення побудови доведень та заперечень.

Практичне заняття №5

Міркування

1. Форми реалізації міркувань у журналістських текстах.
2. Дедуктивні умовиводи.
3. Індуктивні умовиводи.
4. Аналогія.
5. Порівняння.
6. Моделювання.
7. Гіпотеза.
8. Прогноз.
9. Використання способів побудови правильних міркувань у написанні текстів.

Контрольні запитання:

3. Які існують переваги дедуктивного методу над індуктивним?
4. Назвіть різновиди індукції.
5. Охарактеризуйте використання методів індукції та дедукції в науковій практиці.
6. Наведіть приклади використання аналогії в мовознавстві.

Завдання:

Із художніх текстів дібрати приклади індукції, дедукції, аналогії. Вказати на роль цих логічних методів у побудові логічно правильного тексту.

Література

1. Івин А.А. Логика для журналистов. – М., 2002.
2. Жеребкин В.Е. Логика. – Х., 1968.

3. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. - М., 1981.
4. Кайберг Г. Вероятность и индуктивная логика. – М., 1978.
5. Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник. 2-е изд. - М., 1975.
6. Лакатос И. Доказательства и опровержения. – М., 1967.
7. Пешков В.М. Научная проблема. Логико-гносологический анализ. М., 1989
8. Свинцов В.И. Смысловой анализ и обработка текста. - М., 1970.
9. Маслов Ю.С. Теория дедуктивных систем и ее применение. – М., 1986.
10. Фреге Г. Логические исследования. – Томск, 1997.
11. Шведова Н.Ю. Текст как целое и компоненты текста. – М., 1996

Практичне заняття №6

Способи переконань

1. Емпіричні аргументи. Факт як аргумент.
2. Теоретичні аргументи. Види теоретичних аргументів.
3. Контекстуальні переконання. Типи контекстуальних переконань.
4. Спостереження над контекстуальними переконаннями в газетних текстах.
5. Апеляція до авторитету. Використання її в журналістських та наукових текстах. Особливості переконань при побудові тексту.

Завдання:

Написати текст, використовуючи різні прийоми переконань.

Література

1. Ивин А.А. Логика для журналистов. – М., 2002.
2. Жеребкин В.Е. Логика. – Х., 1968.
3. Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник. 2-е изд. - М., 1975.
4. Лакатос И. Доказательства и опровержения. – М., 1967.
5. Пешков В.М. Научная проблема. Логико-гносологический анализ. М., 1989.
6. Тертычный А.А. Логическая культура журналиста: учебное пособие для вузов. – М.: ВК. – 2006. – 404 с.
7. Свинцов В.И. Смысловой анализ и обработка текста. - М., 1970.
8. Фреге Г. Логические исследования. – Томск, 1997.

Практичне заняття №7

Використання переконань у практичній діяльності

1. Переконливість викладу текстового матеріалу.
2. Навіювання як спосіб переконання.
3. Аргументація як засіб переконання.
4. Використання методу переконань у сучасних рекламних текстах.

Контрольні запитання:

1. Які існують способи емпіричної аргументації?
2. Назвіть найголовніші способи теоретичної аргументації.
3. Як ви розумієте вислів «авторитарне мислення»?

Завдання:

1. Написати твір-роздум «Прояви догматизму як посткомуністичної рефлексії у свідомості старшого покоління» (на матеріалі газети «Компас»).

Література

1. Ивин А.А. Логика для журналистов. – М., 2002.
2. Жеребкин В.Е. Логика. – Х., 1968.
3. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. - М., 1981.
4. Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник. 2-е изд. - М., 1975.
5. Лакатос И. Доказательства и опровержения. – М., 1967.
6. Пешков В.М. Научная проблема. Логико-гносологический анализ. М., 1989
7. Фреге Г. Логические исследования. – Томск, 1997.
8. Шведова Н.Ю. Текст как целое и компоненты текста. – М., 1996.
9. Выготский Л.С. Мышление и речь: Собр. соч. в 6-ти т. – М., 1982.
10. Сиротинина О.Б. Язык СМИ: языковой эталон и речевая реальность // Мир русского слова. 2004 - № 2

Практичне заняття №8**Еристика**

1. Відображення полеміки й дискусії в текстах.
2. Тактика і стратегія суперечки.
3. Полеміка як шлях до істини.

Контрольні запитання:

1. Як ви розумієте вислів «коректні й некоректні суперечки»?
2. Чим відрізняється дискусія від полеміки?
3. Назвіть загальні вимоги до суперечки.

Завдання:

1. Доведіть логічність змісту висловлення «*Не варто боятися визнавати у ході суперечки свої помилки*».

Література

7. Ивин А.А. Логика для журналистов. – М., 2002.
8. Жеребкин В.Е. Логика. – Х., 1968.
9. Тертычный А.А. Логическая культура журналиста: учебное пособие для вузов. – М.: ВК. – 2006. – 404 с.
4. Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник. 2-е изд. - М., 1975.
5. Свинцов В.И. Смысловый анализ и обработка текста. - М., 1970.
6. Фреге Г. Логические исследования. – Томск, 1997.
7. Шведова Н.Ю. Текст как целое и компоненты текста. – М., 1996
8. Акофф Р. Искусство решения проблем. М., 1982
9. Кохан Я. Українські аналітики і наукова коректність. – К., 2001.